

Väärtustada õpetajad ja õpilast

Eestlust on ikka üleval hoidnud hea haridus. Pärast taasiseisvumist on eestlased oma haridusega maailmas läbi löönud. Kui jälgida, kuidas läheb meie noortel sisseastumiskonkurssidel USA ja Rootsi kõrgelthinnatud ülikoolides, siis neid, kellel läheb hästi, on rohkem, kui oleme julgenud loota. Meie õpilaste konkurentsivõime tunnistab, et vaatamata raskele ajale on Eesti õpetaja head tööd teinud.

Probleemid on aga koolides suured – pedagoogide endi hulgas, õpetajate ja õpilaste suhetes, koolide ja riigi ning koolide ja omavalitsuste vahelkorras. Mõnikord näib, et sedavõrd kui sõnades riiklik mure noorte hariduse pärast on kasvanud, on see samal ajal tegudes hoopis vähenenud. Kooliprobleeme ei lahendada perspektiivitundega, pigem pigistatakse nende ees silm kinni või ei soovita neid üldse tunnistada.

Tallinnas leidub 12–13-aastaseid poisse ja tüdrukuid, kes ei ole juba neli-viis aastat koolis käinud. See on tõsine haridushõive probleem. ÜRO

inimarengu edetabelis on Eesti kukkunud enam kui kahekümne koha võrra. Oleme ka Venemaast tahapoole jäänud. Just langus haridushõive näitaja osas on meile negatiivselt mõjunud.

Poliitiliselt on olnud aktuaalne küsimus õpetajate töö väärtustamine. On hea, et suutsime Riigikogus Keskraktsiooni ja Ühinenud Opositsiooni ühisel jõul läbi suruda 138-miljonilise palgatõusu õpetajatele, aga tuleb tunnistada, et kõra selle ümber oli rohkem, kui töötasu reaalselt tõusis. Meenutan 1995. aastat, mil Keskerakond oli valitsuses – siis tõusis õpetajate palk 30 protsenti ning hakati tasustama ka kolme klassijuhataja tundi. Palgatõus, mis saavutati Riigikogus 1997. aasta lõpus, ulatub 23 protsendini. See aitab küll ära hoida pedagoogide vaesumist, aga ei too kaasa positiivset hüpet palkades.

Rohkem tähelepanu nõuab kutse-

**EDGAR
SAVISAAR**

*Keskerakonna
esimees*

haridus. Tallinna põhikoolide lõpetajatest läheb üle 80 protsendi edasi üldhariduslikku gümnaasiumi ja ainult kümme protsenti kutsekooli. Ühelt poolt räägime tööpuudusest, teisalt jääb aga vajaka oskustöölisi. Kui praegune tendents jätkub, siis seame tulevikus ohtu paljude eestimaalaste töösaamise võimalused. Eriti arvestades Euroopa Liidu vaba

tööjõuturgu.

Kutseharidus nõuab moderniseerimist. Tuleb loobuda liigsest akadeemilisusest ja alustada kutsekraadide väljaandmist. Sageli taandub probleem elementaarsete küsimuste lahendamisele. Mulle räägiti maa-konnast, kus kümnendik kutsekoolide õpilastest jätab õpingud pooleli, sest vanemad ei jõua kinni maksta kooli transporti ja kooli lõunat.

Tallinnas oleme mõnedes haridusküsimustes siiski suutnud lahenduse leida. Hääletasime Tallinna eel-

arvesse põhimõtte, et 20 protsenti munitsipaalkoolide õpilastest saavad ilma rahata koolilõuna. Kahjuks ei ole seda põhimõtet ette nähtud riigikoolides ning seetõttu maksab Tallinn kinni ka mõne riigikooli õpilaste lõuna. Ka lasteaias oleme suuren-danud nende laste osa, kes saavad lõuna linna kulul.

Suurim edu Tallinna eelarves on seotud investeeringute mahu kahekordse kasvuga haridusse. Kui mulu eraldas linn investeeringuteks haridusse 43 miljonit krooni, siis tänavu on investeeringud 110 miljonit krooni. Oleme arutanud sedagi, et maksta juurde õpetajate palkadele, mida tegelikult peab kindlustama riik. Lahendust ei ole veel leitud, sest linn on suur ja Tallinna õpetajate põhipalk ainuüksi ühes kuus teeb kokku 35 miljonit krooni. See on suur raha, mida ei ole kerge leida. Sellest hoolimata leian, et riigi ja omavalitsuste ühiste jõupingutustega on 1998. aasta jooksul ikkagi vaja siduda õpetajate ametipalk Eesti keskmise palgaga.